

MARTHA POSTEN

Nr. 347 maj 2015

Tag med til Norge

se meget mere inde i bladet!

foto: Annemette Østergaard

Kære marthanere

v/ Annemette Østergaard

Kære Marthanere og andet godtfolk

Vi står over for en ny sejlsæson og forventningerne til nye oplevelser stiger. Den lange tur i år går til Oslo. Jeg kan kun anbefale den på det kraftigste. Jeg har været der to gange før med Martha i 1991 og 2002. Begge gange har vi fået lov at ligge ved det store søfartsmuseum ved Bygdoy i Oslo. Der var et fantastisk miljø og vi havde fri adgang til museerne med Fram og Kontiki og kunne bruge deres faciliteter. Oslofjorden er smuk og her findes et hav af spændende steder, hvor man kan lægge sig ind. Hele sejlplanen indeholder spændende ture, så om du er til kapsejladser eller familieture med naturoplevelser, så er der muligheder. Bare kom i gang med tilmeldingen.

Martha er nu totalrenoveret i skroget. Vinteren har rummet et stort projekt. Det har været en stor mundfuld både økonomisk og arbejds-mæssigt, at få fornyet agterskibet. Der foregår stadig meget arbejde med at få Martha sejlklar, men der bliver knoklet og vi kan glæde os over, at hun nu er gennemrestaureret i skroget, og aldrig har været i bedre stand, når der ses bort fra nybygget.

Vi vil rigtig gerne præsentere Martha for mange mennesker. Der er forhåbentlig også mange nye, der vil sejle med i sommer og få smukke oplevelser. Jeg ved, vi vil tage godt imod jer, og ønsker, at I får lige så meget kærlighed til den "gamle dame", som vi selv har. Man kan altid prøve det af som en ferieoplevelse, og så slutte medlemskabet der.

Vel mødt om bord!

Hilsen Annemette

Formand Annemette Østergaard Mallinggårdsvej 71 8340 Malling	Mobil: 26 64 01 36 e-mail: formand@skonnertenmartha.dk	
Kasserer Finn Svendsen Mellemtoften 4 8250 Egå	tlf. 86 22 80 53 e-mail: kasserer@skonnertenmartha.dk	
Sekretær Søren Hedegård Nielsen Udsigten 6 8765 Klovborg	tlf. 51 26 87 83 e-mail: sekretar@skonnertenmartha.dk	
Sejlskontor Anders Andersen Sophus Falcks Allé 48 2791 Dragør	tlf.: 25 32 39 93 e-mail: sejls@skonnertenmartha.dk	
Arbejds koordinator John Plesner Kristensen Visbyvej 22 8600 Silkeborg	tlf.: 86 81 00 31 e-mail: arbejde@skonnertenmartha.dk	
Nye medlemmer og PR Jens Poulsen Livøvænget 7 6000 Kolding	tlf.: 60 60 89 46 e-mail: medlem@skonnertenmartha.dk	

www.skonnertenmartha.dk

Opråb!

Der er blevet arbejdet hårdt på at få Martha klar til den nye sejlsæson, desværre må vi se i øjnene at vi ikke kan nå at blive klar til Pinsestævnet. Derfor har vi valgt, at aflyse disse sejladser, således der er tid til at få skibe klar til træningsturerne samt sommerens sejladser.

Martha skal i år til Norge, hvor der er rig mulighed for havsejlad, skærgårdssejlad og hyggelig stunder. Disse sejladser er lidt tyndtbefolket og hvis sejlplanen skal hænge sammen, skal vi have nogle flere tilmeldinger.... Så fat tasterne og glæd jer til en tur nordpå.

For at sikre gennemførelse af sej-

- fra sejladskontoret.

ladserne i år på behørig vis, er det nødvendigt at vi har en grundbesætning der har været på en træningstur. Derfor må jeg på det kraftigste opfordre til deltagelse på en af de 2 træningsturer vi har planlagt. Vi arbejder på at gøre information omkring hvornår man sidst har været på træningstur tilgængelig på medlemssiderne. På den måde kan man ved selvsyn se om det er mere end 3 år siden man sidst deltog, hvilket er gyldigheden for uddannelsen.

God vind
Anders Andersen
Sejladskontoret

Paa fremmed Kyst (55)

(Indtræk fra en Udenlandskrejse til Hveen)

Hvem der ej elsker hans Fædreland,
véd ej, hvad som det vil sige,
naar man til Søs paa det brussende Vand
rejser ad Land og af Rige.

Tit jeg i Drømme med rig Phantassi
sejlet fra Danmark og Trine;
ude paa Havet jeg altid faldt i
Tanker saa herligt befrine.

Svært det dog er, du min helsvangre Viv,
naar man omsider skal te' det,
naar man fra Brohodet venter sit Skiv
og drager bort fra din Midte.

Ak, saa bedrøvet og smaddernervøs,
med Rejsefeber i Blodet
ved det, jeg skal paa en Segltur til Søs
staar jeg med Trine paa Hodet.

Skivet er seglklart -Farvel da, min Ven
Havenes Gud mig beskøtte;
næppe før Aftning du ser mig igjen
- græd ej - thi hvad kan det nytte!?

Ankeret letter - - paa Bølgernes Top
dandser den prægtige Jolle,
fuld af Vedmodighed kaster jeg op
endnu et Blik paa min bolde

Viv, som der staar der som skaaret i Sten
- - langt ude øjner jeg hinder.
Jollen med fulde Segl stævner mod Hveen;
Trine for Blikket forsvinder.

Danmark er bag!! Knabt jeg ser Kjøbenhavn,
naar jeg mig kigger tilbages,
men om mit Fædreland minder et Navn
dog her paa Hveen - Tykke Brages.

Udlandets Skikke, det selvsomme Sprog
stærkt paa mit Digttersind virker.
- Hvidere bli'r Hurrisundten - og dog
Hjemhveen bittert jeg mærker.

Henimod Aftning jeg Trine gjenser
Danmark jeg atter betræder.
Aldrig forlader jeg Dannevang mer
- øst Vest er godt, hjemme bedder.

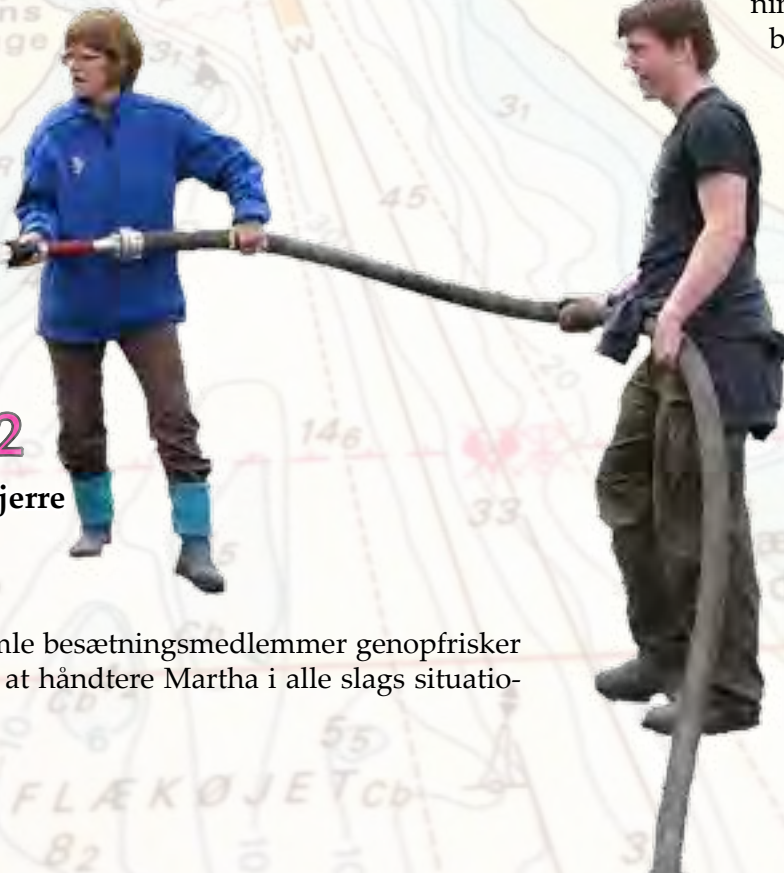
forfatter: P. Sørensen-Fugholm (1890-1939)
indsendt af John Kristensen

Sejlplan 2015

5-7/6 Træningstur 1

Skipper: Søren Nielsen

Træningsture gennemføres for at få så mange af foreningens medlemmer som muligt uddannet i flest mulige funktioner om bord. På træningsture bliver der bl.a. øvet mand over bord, brandslukning, evakuering og brug af redningsudstyr samt brug af checklisterne til SMS (sikkerhedssystemet).

12-14/6 Træningstur 2

Skipper: Steener Oksbjerg

Nye medlemmer samt gamle besætningsmedlemmer genopfrisker deres kunnen og oplæres i at håndtere Martha i alle slags situationer.

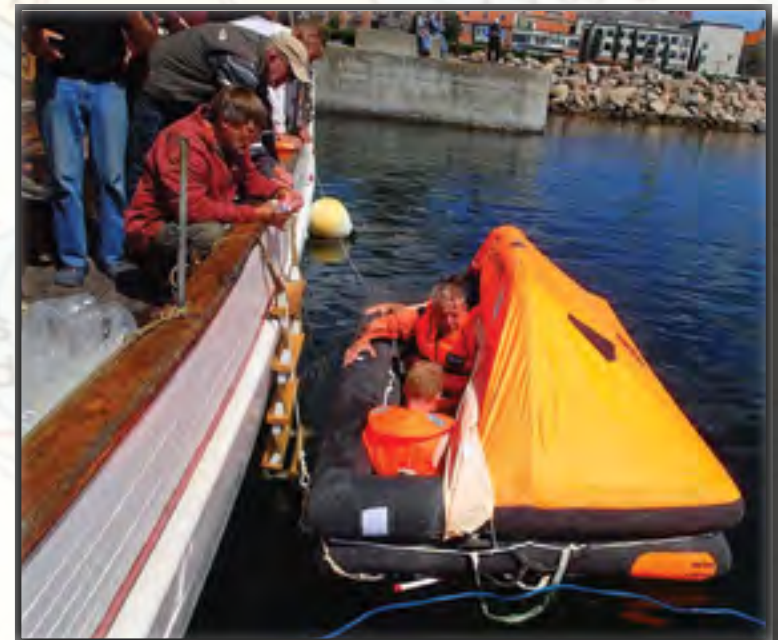
Sejlplan 2015

20-27/6 (Uge 26) Træningssejlad Vejle-Frederikshavn

Skipper: Anders Andersen/Søren Nielsen

Sommerens første ugetur byder i år på sejlad til Frederikshavn, hvor der bliver afholdt Tordenskioldsdage. Her er der rig mulighed for at slippe det indre barn løst med kanoner, skibe, røg, musik og andet gøgl.

I lighed med tidligere år er indholdet af uge 26 også målrettet træning og sømandskab. Beredskabet ved brand, læk og mand over bord bliver trænet grundigt. Knob, tovværk og navigation er en del af læringen - og meget andet. Da Søren ikke kan være skipper hele ugen, er Anders stand-in i den første del.

Sejlplan 2015

27/6-4/7 (Uge 27)

Frederikshavn-Oslo

Skipper: Finn Svendsen

Efter et par larmende dage med Tordenskioldsdage i Frederikshavn bliver det dejligt at komme til søs igen. Vi håber på medbør, så vi kan sejle direkte til Færder.

Bølgerne i Skagerak er højere end i Lillebælt. Det er fascinerende at sejle, hvor man ikke kan se horisonten hele tiden, hvis vinden er med, så kan det lade sig gøre. Ved Færder er indsejlingen til Oslofjorden. Jeg har lovet Leif, at vi går til Tønsberg, som er en smuk gammel norsk søfartsby.

Videre nordover kommer man til det smalle sted ind til den indre fjord. Har vi tid tager vi turen ind til Drammen. Indsejlingen er en smal passage ind i fjorden, hvor der er 120 meter dybt. Der skulle være mulighed for at pike at par torsk her. Målet er Bygdøy i Oslo med Søfartsmuseet, hvor Kontiki og Fram findes. Sidst, jeg var der, kunne vi ankre ved museet, fordi vi var Martha, så mon ikke det stadig er muligt.

Sejlplan 2015

4-11/7 (Uge 28)

Oslo-Göteborg

Skipper: Christian Mikkelsen

Turen går fra Oslo til Göteborg, og der er så meget man kan se og nyde, at det er meget svært at lægge en plan over, hvor vi vil i havn.

For det første hænger det sammen med vind og vindretning, hvor vi lander. Jeg kan forestille mig, at vi sikkert også tilbringer en nat for anker i en øde skærgårdsbugt, men ellers har jeg tænkt, at vi måske kunne besøge byer som Frederiksstad og Fjällbacka, som er baggrunden for Camilla Läckbergs kriminalromaner.

Et besøg i Halden eller Uddevalla er også en mulighed, men ellers vil vi snakke om, hvilke ønsker, besætningen har, og hvad der vil være muligt.

Sejlsplan 2015

11-18/7 (Uge 29)

Gøteborg–Svendborg

Skipper: Finn Svendsen

Vi skal nu bruge de første dage i Gøteborgs skærgård. Sydligst ved Kungsø er der en laguneankerplads, hvor vi skal tilbringe en nat (forhåbentlig). Fuglelivet her er fantastisk.

Når vi forlader skærgården går det sydover. Vi skal besøge Nidingen om muligt. Den lille ø har hele fem fyrtårne fra forskellige aldre. Overnatning i Ringhals, som er mest berømt for atomkraftværket, men også er en hyggelig svensk vestkysthavn.

Herfra går det mod Svendborg, og vejret bestemmer hvordan. Anholt, Sejerø og Kerteminde er en mulighed, hvis vi sejler direkte.

Sejlsplan 2015

18-25/7 (Uge 30)

Fyn rundt Kerteminde–Svendborg

Skipper: Bent Hansen

Fyn rundt for bevaringsværdige skibe er en legendarisk sejlsads, der har foregået i mere end 25 år. Martha har deltaget i mere end 20 år og også gjort sig gældende på vinderpladserne.

Oplev de gamle skibe i fuld sejlføring. Om dagen konkurreres i al gemytlighed på strategi og sømandskab.

Om aftenen, når dysten til vands er ovre, mødes besætningerne til andre konkurrencer, og ikke mindst er der havnefest i næsten alle havne, så 3. halvleg kan vare til den lyse morgen.

Weekend-sejladser

Weekendture med Martha er en rigtig god mulighed for nye medlemmer, at komme ud at mærke Martha og få en fornemmelse af en god sejlad. Støttemedlemmer kan deltage i sejladser med op til 2 overnatninger

25-27/7

Svendborg-Vejle

Skipper: Anders Andersen

En weekendtur fra Svendborg til Vejle rummer mulighed for mange smukke oplevelser. Det Sydfynske Øhav er smukt. Man kunne overveje et besøg i Ærøskøbing, eller en af de andre små øer på turen gennem Lillebælt til Vejle.

16/8

Åbent skib

Åbent skib i forbindelse med 'Vild med Vand' i Vejle

Martha er en af de attraktioner i Vejle, der har med vand at gøre, så det er naturligt, at vi støtter op om arrangementet. Vi får brug for mange hænder både før, under og efter. Kagebagning, opstilling og meget andet. Så meld dig til og optjen arbejdsdage, der kan omsættes til sejldage næste år.

31/7-2/8

Skipper: Søren Nielsen

7-9/8

Se Hjemmesiden!

14-15/8

kort weekend-tur

Weekend-sejladser

21-23/8

Vejle-Aarhus

Skipper: Vagn Skadhede

En spændende weekendtur med mulighed for smukke oplevelser og hygge. Udsejlingen gennem Vejle fjord er altid smuk. Herefter er ruten uvis. Der kan indgå et smut til Tunø, Endelave, Hjarnø - kun vejret, besætningens sammensætning og skipper bestemmer det.

29/8

Pis Pot Cup

Pis Pot Cup i forbindelse med Aarhus Festuge

Pis Pot er en traditionsrig sejlad i med træskibene fra Aarhus Træskibshavn og andre gæster. Der konkurreres om nogle meget nostalgiske vandrepokaler - ægte pispotter.

4-6/9

Aarhus-Aalborg

Skipper: kommer senere

Sejlad i forbindelse med at Martha skal deltage i Limfjorden Rundt. Tjek hjemmesiden for opdateringer.

fotos: Jens Callesen

6-12/9

Limfjorden Rundt: Aalborg - Skive

Skipper: Bent Hansen

Martha deltager i det legendariske Limfjorden Rundt Regatta for gamle træskibe, hvor vejrbidte søulke og skønne havnymfer kappes. Om dagen kappes på sejlads håndtering, strategi og sømandsskab, og efter endt sejlads, æder deltagerne sig igennem det ene måltid efter det andet i de forskellige værtsbyer.

13-15/9

Skive-Vejle

Skipper: Bent Hansen

Non stop-sejlads fra Skive til Vejle. Turen er for de virkelig sejlgale og barske søulke, der vil have følelsen af at være rigtige sømænd med tørn, ruller og rå tobak.

Medlemsmødet 2015

- uddrag fra nogle hyggelige stunder

Helle Barner Jespersen fra Sejlmager Hansens Eft. Aps. kom og fortalte om forskellige typer sejl og tovværk. Hun er uddannet sejlmager og det viste sig at hun har stor respekt for traditionerne i faget og søger at bevare disse i hendes håndværk som en af de få i landet. Det var spændende at høre på hendes entusiastiske foredrag og få lov at mærke forskellen på et traditionelt hampereb og et nyere lavet af hør – som de fleste "hampereb" i dag er lavet af. Vi fik lov at mærke på forskellige tovværk og sejltyper. Og hvem har måske prøvet at mærke forskellen på et sejl lavet af Egyptisk bomuldssilke og et traditionelt nordisk sejl, garvet med birkesaft så det dermed bliver rødt....

Medlemsmødet bød også på debat om de nye sejladsregler som bestyrelsen har udfærdiget og på denne måde sendte i høring inden de på bedste demokratiske vis skal godkendes af generalforsamlingen.

Det blev igen en dejlig weekend hvor god mad og løgnehistorier blev krydret med linedans og skyllet ned, i så tilpas mængder at alt var glemt og tilgivet dagen efter!

En krog der kan få fiskegrejet til at hænge fast

I serien om mærkelige stednavne i de danske farvande skriver Annemarie Rødsig denne gang om Hatterrev øst for Samsø, som både har jyske og sjællandske aner.

Hatterrev (55°54'N, 10°50'E) er omtalt flere gange gennem tiden. Her nævnes i flæng: 1568: Hattesreff, 1629: Halters rif, 1635: Hasreff, 1659: Krak ryf el. Kroeck ryf, 1694: Kraagerevet, 1724: Haters rif, 1840: The Hatter (fra en engelsk "sailing direction") og endelig fra "Den Danske Lods" i 1843: Hatterrev.

Navnet kaldes et sammenligningsnavn, og betegner det toppede i grunden. Det er sat i forbindelse med et "hatør", som er en gruset strandbred, der buler op som en hat. Navnet kan også stamme fra det jyske "hæt" (flere hætter). Hæt eller hætter er kendt langs kysterne og er særlig brugt af fiskerne. "Hæt" er på rigsdansk "et hold". Det vil sige et eller andet, der rager så meget op over havbunden, at det kan genere sejladserne eller få fiskeredskaber til at hænge fast.

Det andet navn Kroeck, Krog eller Kragerevet stammer fra det sjællandske "krog" eller krogsteen.

Et udtryk brugt af sjællandske fiskere om "rullesten af mædelig størrelse, bevokste med sørør der med deres krumninger danne ligesom kroge. På de steder i havet, hvor sådanne krogstene findes, kan ikke godt fiskes, såsom garnene indvikles deri og da ved storm ødelægges."

Det sjællandske "krog" svarer helt til jydsk "hæt", dvs. et hold og er det samme som oldnordisk "krøkr, som betyder "til at hænge noget på, eller fæstne noget ved."

En beskrivelse fra 1694 (Jens Sørensen): "Dette kragerif er i sig selv en hel smal sandrevel med knudersten ... på nordsiden af dette kragerif er steen langs uden ved ..." giver karakteren af revet: fyldt med kroge eller hætter. Dette tyder på at tolkningen af navnet er rigtig.

Der er ikke nogen (kendt) forbindelse til fuglen krage.

Hatter Barn blev fundet af kaptajnløjtnant O.F. Stub i 1792. Fiskerne har opfattet grunden som "barn" af Hatterrevet, akkurat som man i ældre tid brugte "kalv" om en mindre ø ved siden af en større.

Kilden er som sædvanlig Louis E. Grandjean "Søkortets stednavne".

Status på fem måneder på værft

Fra slutningen af oktober til slutningen af marts var Martha på værft i Egersund.

Arbejdskoordinator John Plesner Kristensen gør her status over de mange arbejdsopgaver, der blev udført.

Billede:

Der mangler lige de sidste planker på agterspejlet.

Lørdag 29. oktober 2014 blev et af de største restaureringsarbejder på Martha i nyere tid skudt i gang, da hun blev halet op på beddingen på værftet i Egernsund.

At arbejdet har været muligt at gennemføre skyldes først og fremmest endnu et rente- og afdragsfrit lån fra Skibsbevaringsfonden på 433.000 kr.

Dertil kommer over 300.000 kr. fra andre fonde samt yderligere 300.000 kr. af foreningens egne midler herunder værdien af eget arbejde. Foreningens kasserer Finn Svendsen skønner, at vi realistisk set nok ender på en samlet sum på 1,1 mill. kr., inden Martha er helt klar til at stævne ud på sommerens togter. Til sammenligning kostede dæksprojektet i vinteren 2011-2012 godt 1,6 mill. kr.

Billede:

Martha ser lidt sølle og afpillet ud, mens der arbejdes.

Og hvad har vi så fået for alle pengene? Temmelig meget faktisk. Det er John Plesner Kristensen, der som arbejdskoordinator har haft overblikket. Han har herunder prøvet at gøre op, hvad der er blevet lavet i løbet af det næsten fem måneder lange værftsophold:

- Udskiftning af bjælkevæger i bagbord side.
- Udskiftning af sætgang i bagbord side.
- To nye bjælkevæger under agterdæk.
- Udskiftning af to styk dæksbjælker under agterdæk.
- Udskiftning af skandæk og vaterbord over pukdæk i begge sider.
- To nye klædningsplanker over skandæk/pukdæk i begge sider.
- Udskiftning af et styk hovedbjælke.
- Nye stubbolte og nødvendig befæstelse.
- Nyt agterspejl med tilhørende spanter.
- Ny agterstævn.
- Ny bjørn.
- Nyt agterdæk.
- Udskiftning af klædningsplanke ca. 4,9 meter i bagbord fra agterstævn og frem.
- Udskiftning af lønningsstøtter og skanseklædning over pukdæk.
- Udskiftning af karm, rufsider og ruftag over maskinrum og skipperkahyt.
- Etablering af "finkenet" over lønning ved pukdæk ca. seks tommer høj.
- To styk halegat i planke mellem davider og tværklampe til fortøjning.
- Nyt rør- og hælebeslag.
- Udtagning af motor, maling af motor og ilægning af motor, samt genmontering af alle tilslutninger.
- Opretning/tilpasning af det gamle motorfundament samt nye fundamentbolte.
- Nyt selvsørende stævnør.
- Eftergåelse af kalfatring og begning skrog/fribord.
- Udskiftning af anoder.
- Omhyggelig eftergåelse af alle søventiler.
- Beddingsarbejde med bundmaling og tjæring af fribord.
- Af- og påmontering af agterlønning, davider og styremaskine.

Billede:

Det nye rør- og hælebeslag har nu fået en gang maling.

John fortæller, at den halvcirkulære ornament-udskæring, der kan ses i skanseklædningen, er genskabt, fordi den kan anes på et fotografi fra 1920'erne og derfor hører til den autentisitet, vi skal tilstræbe fra ca. 1923. Den er indeholdt i projektet.

Ifølge fotografiet er der også monteret et forløjningsklyds i agterste skanseklædning (som centerklyds). Det har vi haft mulighed for at fravælge. Området er malet hvidt, men skal naturligvis være sort i det endelige resultat.

Efter genmontering af motor og tekniske installationer blev Martha sejlet til Vejle i påsken, hvor der forestod et stort malerarbejde, oprigning samt skot og dørk i skipperkahyt samt gennemgang, rengøring og maling af resten af skibet.

Under værftsopholdet i Egersund har mange marthanere bidraget med deres arbejdsindsats. John fremhæver især arbejdet med at genetablere det virvar af el-kabler og forbindelser, der har været rullet sammen under renoveringen. Tilsvarende har der været tale om en stort set fuldstændig genetablering af motorinstallationen med tilhørende kølesystem, styreforbindelser til ror og maskine, udstødningssystem til både maskine og oliefyrr, vandpumpe med meget mere.

Muligheden for at bo og overnatte i et sommerhus 2,5 kilometer fra værftet er blevet flittigt benyttet, og foreningen skylder Knud Tanges familie stor tak for denne fine mulighed.

Men de har heller ikke siddet med hænderne i skødet i Vejle i vinterens løb, hvor der bl.a. er blevet indrettet kaffestue i den lille container, som står foran værkstedet.

John fortæller, at der i Vejle også er blevet arbejdet med almindelig vintervedligehold på værkstedet med slibning, maling og lakering af sædvanlig løsøre samt oliering af bomme, som har ligget på værkstedet.

Desuden er der fremstillet nye pullerter til agterskib og tildannet resterende skanseklædning (som alligevel ikke kom i brug).

Billede:
Folkene fra værftet tager en planke ud af svedekassen.

Returneres ved varig adresseændring

~~Afsender: Marthaposten V/Finn Svendsen
Mellemtoften 4
8250 Egå~~

Redaktion:
Hans Axelsen, Tlf. 21 75 21 28
Per Christiansen
Jørgen og Kira Groskopf

Indlæg indsendes til:
marthaposten@skonnertenmartha.dk

Deadline:
1. september 2015

foto: Niels Kobberø